

544 C. R. EHRSTRÖM – J. V. SNELLMAN 2.II 1866,
KONCEPT*Helsingfors Stadsarkiv, Ehrströms släktarkiv*

d. 2/II 66.

Bror J«anne». Ich kan es nicht anders». Om Du ock blefve Kejsare, så – jag skulle buga mig för M«ajestäte)t, men – öga mot öga, hand i hand, eller såsom nu, hjerta mot hjerta ||om ock en 70 mil ligga dem emellan|| varom Du talar min g«am»la broder J«an»ne. Åh, jag har grånat mycket sedan jag sist tillskref dig, tänker nog känslorna äro som alla dagar 10 varma. Det är väl paradox att en g«amma»l grånad tjensteman talar om känslor, men jag tackar Gud att jag ännu har några, och jag skulle icke känna dig, icke skriva dessa rader, om jag ej visste att ett varmt hjerta ännu klappar äfven under din galonerade rock. Jag vet hvad denna rock medför, jag vet hvilken tung börda Du bär på dina skullror och jag gläder mig åt att dina krafter stå bi. Måtte de länge göra det! måtte Gud gifva Dig och vårt land med det nya året gryningen till en bättre, ljusare tid än den som redan nog länge tryckt och ännu tung, tung trycker oss ned och som naturligtvis mångfaldt måste öka äfven dina bekymmer hämma dina planer. Mången gång har jag haft ondt 20 samvete af att icke komma mig till att helst med några rader hvad jag kunde locka Dig bort ifrån eller m. a. o. gifva din tanke i g«am»la minnen hvila från dagens tunga. Ah, Du har icke mera såsom jag, lyckan att omhuldad af en öm maka, men Du har dock mycket, Du har en krets af vänner, g«am»la bepröfvade vänner att värma Dig vid. Och vet Du, jag vill litet äfven, vara din läkare – då göromålen och det alldagliga för mycket börjar smaka af prosa, ||blifva tunga – sådant kan ju hända, om man och »arbetar med lätthet»|| så res litet, men res så långt att Du har staden bakom dig. Det är förunderligt hvad den friska luften dessutom verkar välgörande, så mycket bättre om Du kan offra 30 en stund åt en god vän vid målet.

Någon gång har jag äfven tänkt ge dig en vink om en nödig reform i ett eller annat, men äfven det har icke blifvit af, och nu föreställer jag mig att Du för aftonen vill vara ostörd af reg«ering»s ärenden. ||Endast ett vill j«ag» säga: Jag lyckönskar dig af hj«ertat» till d«en» stora myntreformens genomförande! Hvad bråk d«et» kostat kan j«ag» icke veta men väl föreställa mig. Det lärer thyfvärr, icke varit mindre inom eget land än i det Kejsarliga.||

Du ser för ljust, tänker för högt för att vara egenkär; men onekligen är det en af detta lifs högsta triumfer, att ha sitt namn inflätadt i en stor handling. Måtte Du kunna reda den trassliga härfvän till ett godt slut! man vill för mycket, då man vill ha allt färdigt på en gång. Men så är det – om det rägnade manna från himlen skulle man dock knota öfver att det icke äfven är färdigt malet. 40

Men jag vill vara kort – måste, för att icke för mycket taga din tid i anspråk. – Vårt husliga lif är stilla, lugnt såsom ortens. (Jag vet, Du älskar icke denna ort, gör den icke rätt, men huru begära att tankegången i en hast skall blifva annan än hvad den varit generationer igenom. ||Så stock constervativ»e äro de dock icke att de ej ha ögonen öppna för goda reformer och understöda desamma. Men de beräkna 50 noga. Deras hug ligger åt skeppsbygge» och jag skjuter på allt hvad jag kan med full öfvertygelse att våra skogsprod«uk»ter aldrig kunna med mera vinst användas förädlas i stort än då de göres till skepp. Skulle alla våra kuststäder göra sannerlig hvad blefve ej F«inla»nd då; huru mångf«aldigt» större arb«ets»förtjenst för de arbetande mindre skogs-

consumtion mot större vinst. Kunde blott jernet äfven fås inom landet!||

Familjekretsen *utgores* af – vår gosse (den enda) afslutar i sommar sin kurs i realskolan i Wasa våra fyra flickor, af hvika tvenne under sin Mammas ledning inöfva sitt »Spinn, Mädchen, spinn!» och de tvenne återstående hålla föreläsningar, den älsta för människobarn i en liten skola, den yngsta för sina dockor. Gamla Pappan går i lära i naturens stora skola, den han med hvar dag lär sig respectera mer och mer. Men apropos naturens skola: Skulle det icke låta sig göra att äfven Brahestad blefve en station för de påtänkta Fitzroyska observatorierna!

10

||Min verkningskrets blef liten såsom förmågan är liten. Men den lilla byn skall väl ock ha sina inbyggare på det det hela skall blifva ett rike. Alldeles spårlosa försvinner icke mina dagar; i det hoppet lefver jag och det är det som förlängt dem.||

Måtte Gud länge länge ännu uppehålla dina krafter för de dina och för vårt land! Så länge Du gaf ut Litteraturblad kunde jag hvarje månad emotse ett häfte af dina tankedigra skrivelser. De voro kära för mig allesammans. Tack dock särskilt för den utmärkelse, hvarmed Du specielt hedrade din gamla vän C. R. E.

20

545 J. V. SNELLMAN – S. H. ANTELL 3.II 1866 ÅAB, Tjusterbysamlingen

Högtärade Broder.

Gud skall veta, att det riktigt tynger på mitt samvete att öfverhufvud icke hafva skrivit och sålunda äfven försummat besvarandet af Ditt vänliga meddelande den 29:e December. Men bekymren och arbetet lemna intet anderum.

30

Meningen har icke kunnat vara den att lemna Dig med det ringa i händerna bland så stort betyryck. Men Du vet det bäst, att om vår stackars allmoge har utsigt till kronolån och arbeten, så lägger den händerna i kors. Att tidigt bevilja är derföre vådligt, så mycket mera om, såsom nu är fallet, medel saknas att fortsätta.

Derföre beder jag, föreslå litet i sender, så mycket som behöfves, för att komma från den ena dagen till den andra. Med Guds hjälp skola vi då komma öfver äfven denna nöd.

40

Den solidariska ansvarigheten har sina goda sidor. Men i ett felar den, när fråga är om verklig nödhjelp. Af lånet taga de behållna sin del jemte de arma. Det är billigt, emedan de förra äro de förnämsta borgesmännen.

Men åtminstone brödföda borde ges af kronan endast åt de senare, de verkligt behöfvande. De förre må söka kredit hos handlande. Äfven om allsingen borgen kan prästeras anser jag dock detta för det rätta. Ty hjälpen är nödhjelp – och sålunda behöfves mindre och hjälpes mera.

50

Det är ett elände, att ingen handlande kan fås att exportera takpeltor säckväf m. m. Endast sålunda äro dylika arbeten af någon vigt. Affären kan bedrifvas i stort. Åt en sådan trafikant vore det en glädje att låna pengar.

Senaten har begärt 1 00 000 m^{ark} af Ständernas anslag för Idensalmi kanalen. Svar väntas från Petersburg. Ännu i dag bad jag Baron Gripenberg drifva på afgörandet. Det kan användas till forsrensningar